

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ประเภทการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) มีวัตถุประสงค์การวิจัย สมมติฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารงาน และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตาก
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก จำแนกตาม พื้นที่ตั้งของโรงเรียน เพศ อายุ และขนาดโรงเรียน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนกับ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตาก

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตาก ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน น่าจะมีการใช้อำนาจแตกต่างกัน
2. ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตาก ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน น่าจะมีการใช้อำนาจแตกต่างกัน
3. ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตาก ที่มีขนาดโรงเรียน ต่างกัน น่าจะมีการใช้อำนาจแตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตาก ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตั้งโรงเรียนต่างกัน น่าจะมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
5. ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตาก ที่มีเพศต่างกัน น่าจะมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
6. ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตาก ที่มีอายุต่างกัน น่าจะมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
7. ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตาก ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน น่าจะมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
8. การใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา น่าจะมีความสัมพันธ์กัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตากในปีการศึกษา 2544 จำนวน 2,260 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตากในปีการศึกษา 2544 จำนวน 331 คน ประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โดยรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนใน

โรงเรียนประถมศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโรงเรียนประถม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชรถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตาก เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างตามอำเภอต่าง ๆ

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากหัวหน้าการการประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอ แจ้งให้ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างนำแบบสอบถามไปแจกให้กับคณะครูในโรงเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/FW (Statistical Package for the Social Siunces / For Windows) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ในแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ

2. ในแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนจะดำเนินการวิเคราะห์หาระดับพฤติกรรมโดยมีส่วนร่วมและในฐานะอำนาจโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. ในแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จะดำเนินการโดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. เปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสพการณ์ในการบริหารงาน ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนการเปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียนใช้การทดสอบค่า เอฟ (F-test) ซึ่งถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

5. เปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนจำแนกตามเพศ อายุ และพื้นที่ตั้งของโรงเรียน ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนการเปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียน ใช้การทดสอบค่า เอฟ (F-test) ซึ่งถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ (Scheffe)

6. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ตามวิธีการของ เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก สรุปผลได้ดังนี้

1.1 ระดับการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน มีการใช้อำนาจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การใช้อำนาจตามกฎหมาย อำนาจ ความเชี่ยวชาญ อำนาจจากการให้รางวัล อำนาจบารมี อำนาจข้อมูลข่าวสาร อำนาจเชื่อมโยง อยู่ใน ระดับมาก ส่วนการใช้อำนาจการบังคับอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ระดับการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า

1.2.1 ผู้บริหารที่มีวุฒิศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การใช้อำนาจตามกฎหมาย อำนาจความเชี่ยวชาญ อำนาจจากการให้รางวัล อำนาจบารมี อำนาจข้อมูลข่าวสาร อำนาจเชื่อมโยง อยู่ในระดับมาก ส่วน การใช้อำนาจการบังคับอยู่ในระดับปานกลาง

1.2.2 ผู้บริหารที่มีวุฒิศึกษาระดับปริญญาโทและสูงกว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การใช้อำนาจตามกฎหมาย อำนาจความเชี่ยวชาญ อำนาจจากการให้รางวัล อำนาจบารมี อำนาจข้อมูลข่าวสาร อำนาจเชื่อมโยง อยู่ในระดับมาก ส่วน การใช้อำนาจการบังคับอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ระดับการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการ บริหารงาน พบว่า

1.3.1 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่ำกว่า 10 ปี มีการใช้อำนาจ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

1.3.2 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปมีการใช้

อำนาจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การใช้อำนาจตามกฎหมาย อำนาจความเชี่ยวชาญ อำนาจจากการให้รางวัล อำนาจบารมี อำนาจข้อมูลข่าวสาร อำนาจเชื่อมโยง อยู่ในระดับมาก ส่วนการใช้อำนาจการบังคับอยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ระดับการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า

1.4.1 ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีโรงเรียนขนาดเล็ก มีการใช้อำนาจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การใช้อำนาจตามกฎหมาย อำนาจความเชี่ยวชาญ อำนาจจากการให้รางวัล อำนาจบารมี อำนาจข้อมูลข่าวสาร อำนาจเชื่อมโยง อยู่ในระดับมาก ส่วนการใช้อำนาจการบังคับอยู่ในระดับปานกลาง

1.4.2 ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีโรงเรียนขนาดกลาง มีการใช้อำนาจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การใช้อำนาจตามกฎหมาย อำนาจจากการให้รางวัล อำนาจบารมี อำนาจข้อมูลข่าวสาร อำนาจเชื่อมโยง อยู่ในระดับมาก ส่วนอำนาจการบังคับและอำนาจความเชี่ยวชาญ อยู่ในระดับปานกลาง

1.4.3 ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการใช้อำนาจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การใช้อำนาจตามกฎหมาย อำนาจความเชี่ยวชาญ อำนาจจากการให้รางวัล อำนาจบารมี อำนาจข้อมูลข่าวสาร อำนาจเชื่อมโยง อยู่ในระดับมาก ส่วนการใช้อำนาจการบังคับอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารงาน และขนาดโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

2.1 ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการใช้อำนาจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการใช้อำนาจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านอำนาจบารมี

2.2 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่างกันมีการใช้อำนาจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่างกันมีการใช้อำนาจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

2.3 ผู้บริหารที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีการใช้อำนาจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีการใช้อำนาจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านอำนาจการบังคับ

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก

3.1 ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง การปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน นโยบายและการบริหาร สถานะทางอาชีพ ความมั่นคงในงาน และชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านรายได้ และโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต อยู่ในระดับปานกลาง

3.2 ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก จำแนกตามพื้นที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า

3.2.1 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ที่มีพื้นที่ตั้งของโรงเรียน ได้เบี่ยงกันดารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านความสำเร็จในงาน ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง การปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน นโยบายและการบริหาร สถานะทางอาชีพ ความมั่นคงในงาน และชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการได้รับการยอมรับนับถือ รายได้ และโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต อยู่ในระดับปานกลาง

3.2.2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ที่มีพื้นที่ตั้งของโรงเรียน ไม่ได้เบี่ยงกันดาร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง การปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน นโยบายและการบริหาร สถานะทางอาชีพ ความมั่นคงในงาน และชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านรายได้ และโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต อยู่ในระดับปานกลาง

3.3 ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก จำแนกตามเพศ พบว่า

3.3.1 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ที่เป็นเพศชาย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง การปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน นโยบายและการบริหาร สถานะทางอาชีพ ความมั่นคงในงาน ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว และ โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้า ในอนาคต อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง

3.3.2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ที่เป็นเพศหญิง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านความสำเร็จในงาน ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง การปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในหน่วยงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน นโยบายและการบริหาร สถานะทางอาชีพ ความมั่นคง ในงาน ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการได้รับการยอมรับนับถือ รายได้ และโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต อยู่ในระดับปานกลาง

3.4 ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก จำแนกตามอายุ พบว่า

3.4.1 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านความสำเร็จในงาน ลักษณะของงานที่ ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ สถานะทางอาชีพ ความมั่นคงในงาน ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว และ โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง การปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน รายได้ และนโยบายและการบริหาร อยู่ในระดับปานกลาง

3.4.2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านความสำเร็จในงาน การได้รับ การยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง การปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน นโยบายและการบริหาร สถานะทางอาชีพ ความมั่นคงในงาน และชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว อยู่ใน ระดับมาก ส่วนด้านรายได้ และโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต อยู่ในระดับปานกลาง

3.5 ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า

3.5.1 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3.5.2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง การปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน นโยบายและการบริหาร สถานะทางอาชีพ ความมั่นคงในงาน และชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว และรายได้ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต อยู่ในระดับปานกลาง

3.5.3 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านความสำเร็จในงาน ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง การปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน นโยบายและการบริหาร สถานะทางอาชีพ ความมั่นคงในงาน และชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว และรายได้ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการได้รับการยอมรับนับถือ และโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต อยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก จำแนกตามพื้นที่ตั้งของโรงเรียนสรุปได้ดังนี้

4.1 ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีพื้นที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีพื้นที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 11 ด้าน ได้แก่ด้านความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง การปกครองบังคับบัญชา สภาพแวดล้อมในการทำงาน รายได้ นโยบายและการบริหาร ความมั่นคงในงาน และชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว

4.2 ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 4 ด้าน ได้แก่ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง การปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน ส่วนอีก 10 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 10 ด้าน ได้แก่ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ การปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน รายได้ นโยบายและการบริหาร ความมั่นคงในงาน ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว

4.4 ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดโรงเรียน ต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 3 ด้าน ได้แก่ การได้รับการยอมรับนับถือ รายได้ และนโยบายและการบริหาร

5. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สรุปได้ดังนี้

5.1 การใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน โดยภาพรวม มีการใช้ด้านอำนาจการบังคับอำนาจตามกฎหมาย อำนาจความเชี่ยวชาญ อำนาจจากการให้รางวัล อำนาจบารมี อำนาจข้อมูล ข่าวสาร อำนาจเชื่อมโยง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

5.2 ผลการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารใน 7 ด้าน กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทั้ง 14 ด้าน ของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สรุปผลได้ดังนี้

5.2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน ใน ด้านอำนาจการบังคับ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ ครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 14 ด้าน

5.2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน ใน ด้านอำนาจตามกฎหมาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ ครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 14 ด้าน

5.2.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน ใน ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ ครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 14 ด้าน

5.2.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน ใน ด้านอำนาจความจากการให้รางวัล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 14 ด้าน

5.2.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน ใน ด้านอำนาจบารมี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 14 ด้าน

5.2.6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน ใน ด้านอำนาจข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ ครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 14 ด้าน

5.2.7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน ใน ด้านอำนาจเชื่อมโยง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 14 ด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดตาก มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. จากการศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ

ประถมศึกษาจังหวัดตาก ผลปรากฏว่าระดับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารใช้อำนาจข้อมูลข่าวสารมากกว่าอำนาจด้านอื่นๆ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การบริหารงานของโรงเรียนในสถานการณ์ปัจจุบันจะต้องอาศัยข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งมีประโยชน์ต่อผู้ได้บังคับบัญชา และหน่วยงาน นอกจากนี้ข้อมูลข่าวสารบางอย่างยังสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในการบริหารงานของโรงเรียน และปัจจุบันนี้ยังเป็นยุคของเทคโนโลยีข่าวสาร สารสนเทศ อีกด้วย จึงทำให้บุคลากรในโรงเรียนรับรู้ข่าวสารที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์จากการถ่ายทอดของผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบภารกิจของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ ผู้บริหารต้องเป็นหลักในการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลข่าวสารให้เป็นประโยชน์ ต่อการบริหารงานในโรงเรียน นอกจากนี้การเป็นผู้ที่มีข้อมูลข่าวสารและสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นรับรู้จึงเป็นการสร้างศรัทธาอย่างหนึ่งให้กับผู้ที่ได้รับข่าวสารอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สยามรัฐ กุลประดิษฐ์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสันป่าตอง ได้ใช้อำนาจข้อมูลข่าวสารในการบริหารโรงเรียนมากที่สุดและยังสอดคล้องกับแนวคิดของยงยุทธ เกษสาคร (2542 : 108) ที่กล่าวว่า ผู้นำที่มีข้อมูลข่าวสารมากก็จะสามารถควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำและผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เป็นจริงสำหรับการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญๆ

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารงาน และขนาดโรงเรียนจากการศึกษาพบว่า

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการใช้อำนาจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการใช้อำนาจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านอำนาจบารมี ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก อำนาจบารมีเกิดจากคุณลักษณะของผู้ใช้อำนาจที่มีบุคลิกภาพ เป็นที่ชื่นชอบ ศรัทธา มีจุดเด่นเป็นที่ประทับใจของผู้ได้บังคับบัญชา ซึ่งมีได้มีอยู่ทุกคน แต่มีเฉพาะบุคคลเท่านั้นเป็นอำนาจที่สะสมมานานจากประสบการณ์ และเกิดจากการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้บริหารแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉินฉินท์ ฤทธิคง และคนอื่นๆ (2544 : 82) พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการใช้อำนาจอ้างอิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอำนาจอ้างอิงนี้เป็นอำนาจเดียวกันกับอำนาจบารมี

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านมีการใช้อำนาจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ แสดงว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานเป็นตัวแปร ที่มีผลต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีการใช้อำนาจมากกว่าผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานต่ำกว่า 10 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป สามารถให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง สามารถวางแผนการปฏิบัติงานได้ดี แก้ไขปัญหาในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังมีเทคนิคในการบริหารงานเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะได้บริหารงานมานาน นอกจากนี้ประสิทธิภาพทำให้มีโอกาสเรียนรู้ ทำความเข้าใจ มองปัญหาได้อย่างชัดเจนถูกต้องตามความเป็นจริง จนเกิดทักษะและทัศนคติที่ดีต่อการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เรียม ศรีทอง (2542 : 336) ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีความสามารถในการบูรณาการ ความคิด และตีความสารสนเทศเพื่อการบริหาร การแก้ปัญหา และตัดสินใจได้ดีจะช่วยส่งเสริมความสำเร็จขององค์กร ความสามารถในด้านต่างๆอาจเรียนรู้ ฝึกอบรม และเพิ่มพูนได้จากการมีประสบการณ์ในการบริหารงานเพิ่มขึ้นและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทรงวุฒิ แน่นหนา (2542 : 80) ได้ศึกษาการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการสอน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานแตกต่างกัน มีการใช้อำนาจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดโรงเรียน ต่างกันมีการใช้อำนาจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีการใช้อำนาจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านอำนาจการบังคับ โดยผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการใช้อำนาจการบังคับมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เองเนื่องจาก ในการบริหารงานที่มีบุคคลเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านคุณวุฒิ วิทยวุฒิ และประสบการณ์ ความแตกต่างเหล่านี้ย่อมเป็นเหตุให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน ซึ่งบางครั้งผู้บริหารต้องใช้อำนาจการบังคับเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง กฎระเบียบของสถานศึกษา หรือทางราชการของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้การบริหารงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่จึงจำเป็นต้องใช้อำนาจการบังคับบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทรงวุฒิ แน่นหนา (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า การใช้พลังอำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก พบว่า ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามพื้นที่ตั้งของโรงเรียน เพศ อายุ และขนาดโรงเรียน พบว่า มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก มีความรู้สึชอบในงานที่ปฏิบัติ มีความสุขกับการปฏิบัติงาน มีอุดมการณ์ของความเป็นครู มีวิสัยและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และรู้สึกมั่นคงในงานที่ปฏิบัติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านสถานะทางอาชีพมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก มีความภาคภูมิใจในอาชีพของตน ซึ่งได้รับเกียรติ และการยกย่อง จากสังคมให้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ที่ดีให้กับเยาวชนของชาติ นอกจากนี้วิชาชีพครูยังมีศักดิ์ศรีเทียบเท่าวิชาชีพอื่น

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก จำแนกตาม พื้นที่ตั้งของโรงเรียน เพศ อายุ และขนาดโรงเรียน จากการศึกษาพบว่า

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีพื้นที่ตั้งของโรงเรียน ต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนที่ไม่ได้เบี่ยงกันดารมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูงกว่าครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนที่ได้เบี่ยงกันดารทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนที่ไม่ได้เบี่ยงกันดารเป็น โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่มีการคมนาคมสะดวก สบาย มีเครื่องอุปโภค บริโภคครบครัน มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยี การรับข้อมูลข่าวสาร มีความปลอดภัย และความมั่นคงในชีวิต จึงทำให้ครูผู้สอนที่มีพื้นที่ตั้งของโรงเรียน ไม่ได้เบี่ยงกันดารมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีพื้นที่ตั้งได้เบี่ยงกันดาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนรา สมประสงค์ ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในงาน คือ ปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อม อันได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์ อุณหภูมิ ความชื้น ฝุ่นละออง เสียง แสงสว่าง และทำเลพื้นที่ตั้ง (นรา สมประสงค์ 2536 : 290-293 , อ้างถึงใน สุทัศน์ ตรีรงค์เรื่อง 2540 : 51)

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เพศเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา โดยครูผู้สอนที่เป็นเพศชายมีความพึงพอใจในการ

ปฏิบัติงานสูงกว่าครูผู้สอนที่เป็นเพศหญิง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนที่เป็นเพศชายมีความสามารถ ในการปฏิบัติงาน กล้าตัดสินใจ มีความเป็นผู้นำ มีความเข้มแข็งอดทนต่อสถานการณ์ ต่อความเสี่ยง เนื่องด้วยพื้นที่ของจังหวัดตากอยู่ติดกับชายแดน ซึ่งมีความเสี่ยง และอันตราย มีความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้นในการที่จะเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารเพราะผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นเพศชายของจังหวัดตากมีมากกว่าผู้บริหารที่เป็นเพศหญิง และความรับผิดชอบในงานที่มีความยาก บางครั้งครูผู้สอนเพศหญิงไม่สามารถปฏิบัติได้ หรือถ้าปฏิบัติได้ผลที่ออกมาอาจจะไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วุฒินันท์ คังสุวรรณ (2538 : บทคัดย่อ) พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยภาพรวม ครูผู้สอนที่เป็นเพศชาย มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูงกว่าครูที่เป็นเพศหญิงทุกด้าน

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอายุ ต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอายุ ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน สูงกว่าครูผู้สอนที่มีอายุ น้อยกว่า 40 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนที่มีอายุมาก จะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ดีกว่า เพราะเป็นผู้ที่มีวัยก่อนข้างสูงผ่านการเผชิญโลกมามาก ทำให้เข้าใจหน้าที่ความรับผิดชอบ และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ได้ดีกว่า เมื่อผู้ปฏิบัติงานที่มีอายุมากขึ้นๆ ตำแหน่งหน้าที่การงานมักจะสูงตามไปด้วย ดังนั้น เขาจึงมีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในงานของเขามากขึ้น สำหรับผู้ที่ปฏิบัติงานที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในงานน้อยกว่า เพราะมีความคาดหวังมากแต่มีการปรับตัวน้อย (สร้อยตระกูล (ดิวยานนท์) อรรถมานะ 2542 : 139) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุภัททา บัณฑะแพทย์ (2542 : 232-233) ที่กล่าวว่า อายุเป็นองค์ประกอบที่เด่นชัดที่สุด ในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะอายุ ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านรอบรู้ ความชำนาญ ความรับผิดชอบ ความสนใจ ความสามารถในการแก้ปัญหา จึงมักใช้อายุเป็นเกณฑ์ในการวัด

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาด โรงเรียน ต่างกันมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ รายได้ และนโยบายและการบริหาร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูงกว่าครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมีความสัมพันธ์ที่กระหว่างเพื่อนร่วมงาน ให้การยอมรับนับถือในความรู้ ความสามารถ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้เกียรติผู้ที่อาวุโสกว่า นอกจากนี้ยังมีส่วนในการวางแผนกำหนดนโยบายและการ

บริหาร ร่วมกันกับผู้บริหาร มีการพบปะพูดคุยกันอย่างใกล้ชิดสนิทสนม โดยไม่ต้องใช้ระบบส่งงานผ่านผู้อื่นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงวุฒิ แน่นหนา (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติของครูปฏิบัติการสอน โรงเรียนประถม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาชลบุรี พบว่า การใช้พลังอำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาชลบุรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน

5. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ผลปรากฏว่า ใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งด้านการใช้อำนาจบังคับ อำนาจตามกฎหมาย อำนาจความเชี่ยวชาญ อำนาจจากการให้รางวัล อำนาจบารมี อำนาจข้อมูลข่าวสาร อำนาจการเชื่อมโยงซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในการบริหารงานของโรงเรียน ผู้บริหารใช้อำนาจไปในทางบวกจึงส่งผลให้ครูผู้สอนทุกคนปฏิบัติงาน เต็มความสามารถด้วยความพอใจ ถ้าครูที่มีความพอใจในการปฏิบัติงาน ย่อมจะทำงานด้วยความเต็มใจ ทุ่มเทกำลังกายกำลังความคิด อุทิศเวลาให้กับ โรงเรียน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์งานวิจัยของ บุคส์ (Yukl 1994 : 209) ได้สรุปว่าการใช้อำนาจทุกประเภทของผู้นำมีผลต่อความพึงพอใจและการปฏิบัติงานของผู้ตาม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทรงวุฒิ แน่นหนา (2542 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการสอน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่า การใช้พลังอำนาจของผู้บริหารทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับก่อนข้างสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก มีการใช้อำนาจโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สำหรับรายด้าน

พบว่า มีการใช้อำนาจข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ได้บังคับบัญชา และโรงเรียนในการพัฒนาการเรียน การสอน การบริหารงาน การจัดระบบสารสนเทศ ให้เพิ่มขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่ำกว่า 10 ปี มีการใช้อำนาจด้านความเชี่ยวชาญ อำนาจจากการให้รางวัล อำนาจบารมี ต่ำกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ดังนั้นผู้บริหารควรใช้อำนาจดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้น เพราะว่าเป็นอำนาจที่เกิดจากการเรียนรู้ การอบรม การสั่งสมประสบการณ์ของตนเอง อันจะส่งผลให้การบริหารงาน โรงเรียนประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนด้าน โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต และรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำกว่าความพึงพอใจในด้านอื่นๆ ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนควรมีการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้ครูผู้สอนในโรงเรียนเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้าน โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคตให้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการทำผลงานทางวิชาการ เพื่อเพิ่มความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน สนับสนุนส่งเสริมการเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ หรือการสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น

4. จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่อยู่โรงเรียนที่มีพื้นที่ตั้งโรงเรียนได้เบี่ยงกันดาร มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำกว่าครูผู้สอนที่อยู่โรงเรียนที่มีพื้นที่ตั้งโรงเรียนไม่ได้เบี่ยงกันดาร ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้ได้บังคับบัญชาชั้นสูงควรสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้เพิ่มขึ้น โดยหามาตรการที่จะให้ครูผู้สอนมีความปลอดภัยในการทำงาน สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ เข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน ศึกษาต่อ จัดสวัสดิการให้รวดเร็ว และพิจารณาความดีความชอบอย่างเป็นธรรม

5. จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่เป็นเพศหญิงมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำกว่าครูผู้สอนที่เป็นเพศชาย ในด้านการยอมรับนับถือ รายได้ และโอกาสที่จะก้าวหน้าในอนาคต ดังนั้นผู้บริหารควรให้การยอมรับความสามารถในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนที่เป็นเพศหญิงให้ทัดเทียมกับครูผู้สอนที่เป็นเพศชาย โดยการมอบหมายงานที่สำคัญที่ครูเพศหญิงและเพศชายสามารถทำได้ทัดเทียมกันและให้โอกาสครูเพศหญิงแสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน สนับสนุนส่งเสริมการทำผลงานทางวิชาการ หรือการปรับเปลี่ยนตำแหน่งที่สูงขึ้น

6. จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำกว่า ครูผู้สอนที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ในด้านการได้รับการยอมรับนับถือ

การปกครองบังคับบัญชา และนโยบายและการบริหาร ดังนั้นผู้บริหารควรให้โอกาสครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี แสดงความสามารถ มอบหมายงานสำคัญให้รับผิดชอบตามศักยภาพของครูผู้สอน ให้ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายนโยบายการบริหารของโรงเรียน โดยไม่คำนึงถึงวัยวุฒิแต่ให้ดูที่ความสามารถในการปฏิบัติงาน

7. การใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนด้านอำนาจจากการให้รางวัลมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับมาก กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงควรใช้อำนาจจากการให้รางวัลเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นสิ่งกระตุ้นและเป็นเครื่องจูงใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมการปฏิบัติของครูผู้สอนให้มีความรักในงาน มีความรับผิดชอบมากขึ้น และมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารเป็นรายด้านที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ประสิทธิภาพของการบริหารงาน